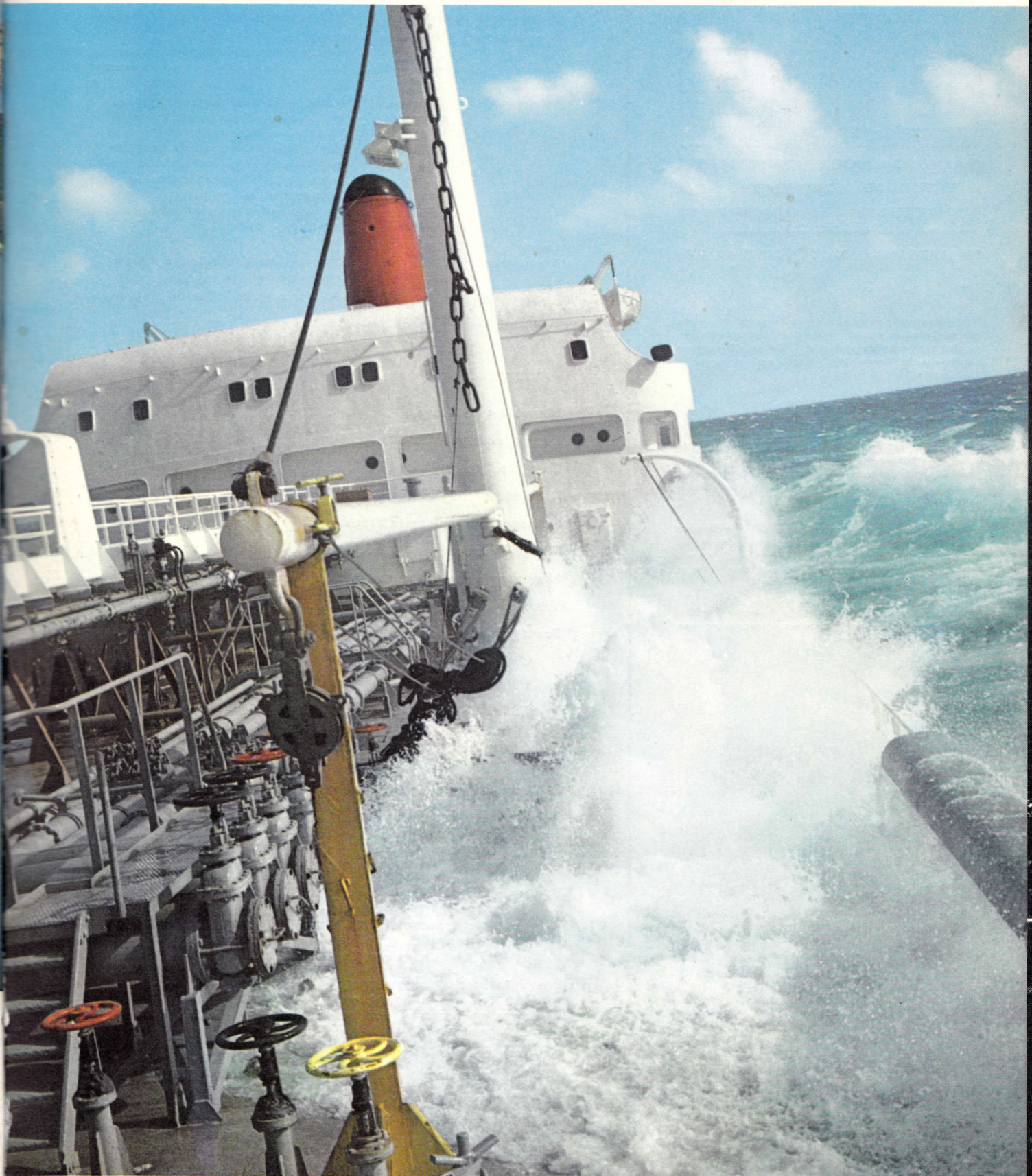

olie

19e JAARGANG No. 2 FEBRUARI 1966

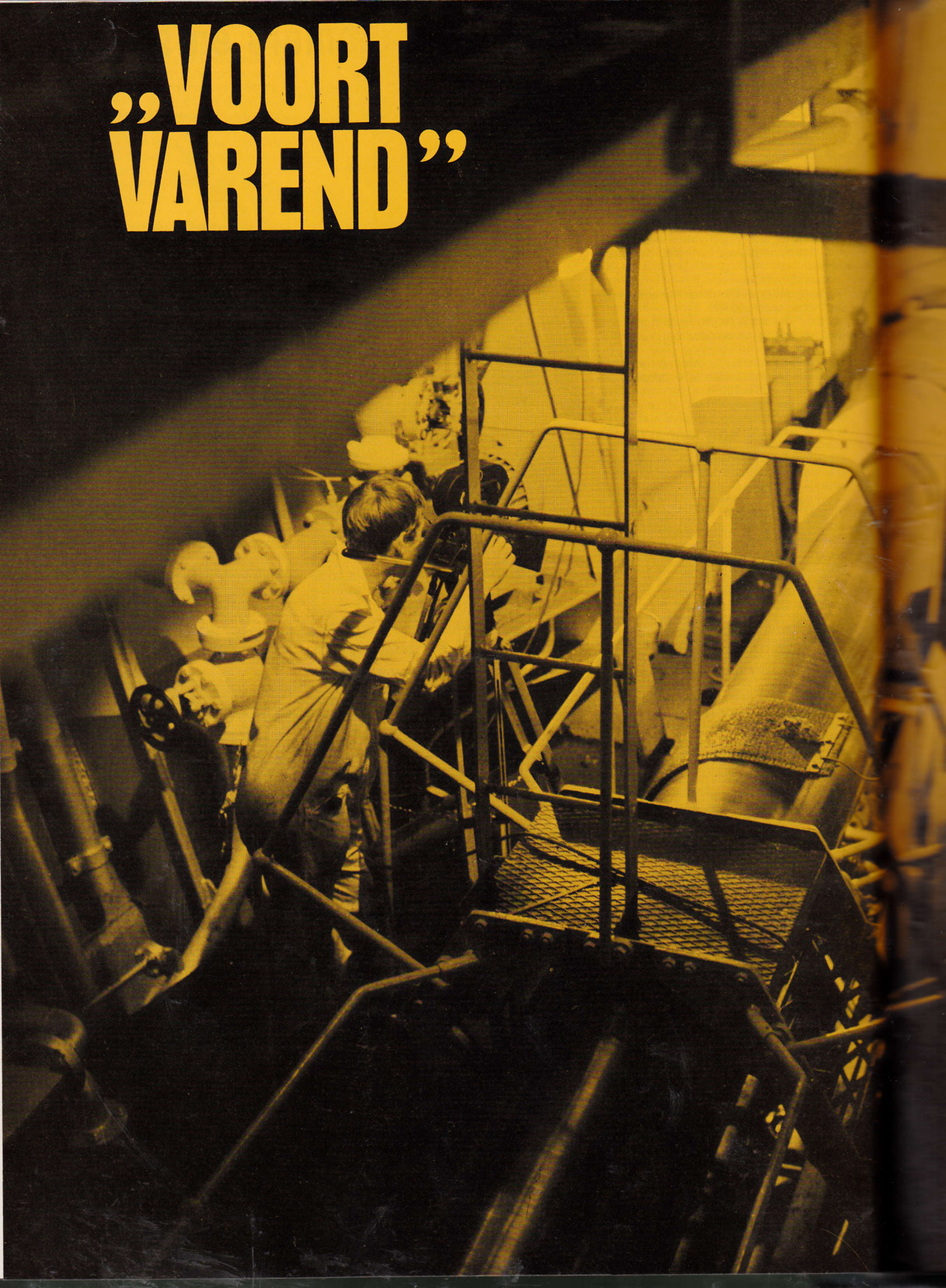

In het begin van het vorig jaar vertrok een filmploeg met het Nederlandse Shell-motortankschip „Acila” naar de West om er opnamen te maken voor een wervingsfilm, die in opdracht van Shell Tankers N.V. vervaardigd wordt en binnenkort uitgebracht zal worden.

Van een storm onderweg maakten de cineasten uiteraard een dankbaar gebruik. Twee van de kleurenfoto's die toen ook genomen werden, hebben wij als „voorproefje” op het omslag van dit nummer van „Olie” afgedrukt.

„VOORT VAREND”

we maken een Nederlandse Shell-Tankerfilm

De Directie van Shell Tankers N.V. heeft aan de filmmaker H. van Gelder opdracht gegeven een film te vervaardigen over werk en leven aan boord van moderne zeetankers (met name die van Shell Tankers N.V.), speciaal gericht op aspirant-scheepsofficieren. Daartoe heeft een filmploeg een drietal tankerreizen meegemaakt: met het 18.000 ton metende m.s. „Acila” naar de West, met het 50.000 tons s.s. „Onoba” naar de Perzische Golf en — in hartje winter — met het s.s. „Arca” (circa 18.000 ton draagvermogen) naar Zweden.

Een van de leden van de filmploeg, de produktieleider A. A. van Gelder, zond ons een verslag van zijn belevenissen aan boord, dat wij hieronder onverkort weergeven.

Met de „Acila” van Genua naar Lake Charles, Houston, Pasadena, Baytown en Willemstad. Van Willemstad — nog even — naar het meer van Maracaibo in Venezuela. Zes weken aan boord, 15 dagen Atlantische Oceaan, lucht, water en nog eens water. En op dat water m.s. „Acila” met officieren en bemanning.

Officieren en bemanning die — vermoedelijk — met gemengde gevoelens ons in Genua aan boord zagen komen.

Met ons kwamen de kisten!

Camera met toebehoren, filmmateriaal, filters, lampen, statieven, transformator en snoeren.

Snoeren, waar we altijd te kort van hadden. Waar de 3e werktuigkundige het vandaan haalde wist niemand, maar op het juiste ogenblik was er altijd weer een „eindje”. De boots, rustig, altijd in de buurt, bereid om, met de bemanning, ons met de zware equipment te helpen:

Schoonmaken, sjouwen over het dek, trap op, trap af met lampen en statieven.

Trap op, trap af, hoe vaak zijn we de machinekamer niet in- en uitgegaan.

De machinekamer, daar stond de machtige motor van het schip. Met verbazing hebben we ernaar staan kijken — voor ons onbegrijpelijk.

„DIKKE DIRK” zal ie heten en zo is het gebleven.

Het lawaai, de geur van olie, de werktuigkundige bij de bedieningsstand, we denken er nog vaak aan terug.

Op de Atlantische Oceaan kwam het schip in de deining terecht. We verdenken er enige officieren en bemanningsleden van, dat zij ons in de gaten hielden: „Worden ze zeeziek of worden ze het niet!”

Nou, ze werden het niet. Achteraf geloven we dat de kok met „een paar aardappeltjes meer” niet kon volstaan.

Drie keer per dag eten en dan dat eten. Dat we niet zijn dichtgegroeid is nu nog niet te begrijpen.

Nog enige tijd na onze thuiskomst liepen

we moeder de vrouw in de keuken achterna: De kok zei „dit” en de kok deed „zo”.

Op de brug

Na een dag of tien in de machinekamer gefilmd te hebben, waren we „beneden” klaar.

Naar boven. Naar bruggehuis en brug. Kapitein en stuurlieden kregen het nog drukker.

Waarom doet U dit nu zo?

Wat is een azimut en hoe werkt nu precies de radar?

Het werd ons uitgelegd: Kijk, in principe is het doodeenvoudig, je houdt de sextant zo vast en dan breng je de zon op de horizon.

Erg eenvoudig dus — alleen moet het schip voor ons wel onderheid zijn, want op een bewegend dek valt het echt niet mee.

„Kijk, als je dat dan allemaal weet, moet je een boldriehoeksmeting doen!”

Gelukkig hoefden wij het niet te doen, want dan was na 15 dagen open zee Miami Beach niet op een tevoren vastgesteld tijdstip gepeild.

Passagieren in Houston, Baytown, Pasadena en Lake Charles. Met de „Ouwe” en de „Meester” de stad in, hamburgers en hot dogs eten, niet te vergeten zo af en toe één, ook wel eens... whisky's, drinken.

Weet U wat de Amerikanen zeggen over Texas?

„You know what the trouble is with this country? It is too big!”

We nemen het zonder meer aan.

Wacht in de nacht

Terug naar zee. Op naar Willemstad. Onderweg filmen. Het dek, de brug, de hutten, dolfinnen en vliegende vissen.

's Avonds sjoelbakken, klaverjassen, films zien of gewoon maar wat praten.

Regelmatig een wacht meelopen op de brug — het liefst als het donker is.

Je hoort het klikken van de automatische piloot.

De wijzer van de roerstand, het kompas en andere navigatie-instrumenten zijn verlicht. Het silhouet van de stuurman zie je flauw afgetekend tegen één van de ramen. Hij zoekt met een kijker de horizon af, loopt naar de radar en gaat naar buiten.

Een prachtige sterrenhemel. Een maan die je in Amsterdam niet vaak zó te zien zult krijgen.

De zee glanst en nog vaag kun je de boeggolven van het schip zien „weglopen”. „Kop koffie?” — „Graag Stuur.”

Willemstad, het meer van Maracaibo.

We zijn er geweest. We hebben ons werk gedaan.

Zonder de medewerking en de vriendelijke ontvangsten zouden we niet datgene hebben kunnen doen wat we nu in de film gestalte proberen te geven.

filmploeg stond z'n kennis van het firmament te spuien: „Kijk daar is de Grote Beer, en daar Orion en zo duidelijk als hier heb ik de Melkweg nog nooit gezien”. De stem van de Stuur uit het donker op de brug: „Dat is de Melkweg niet, dat is stoom uit de pijp!”

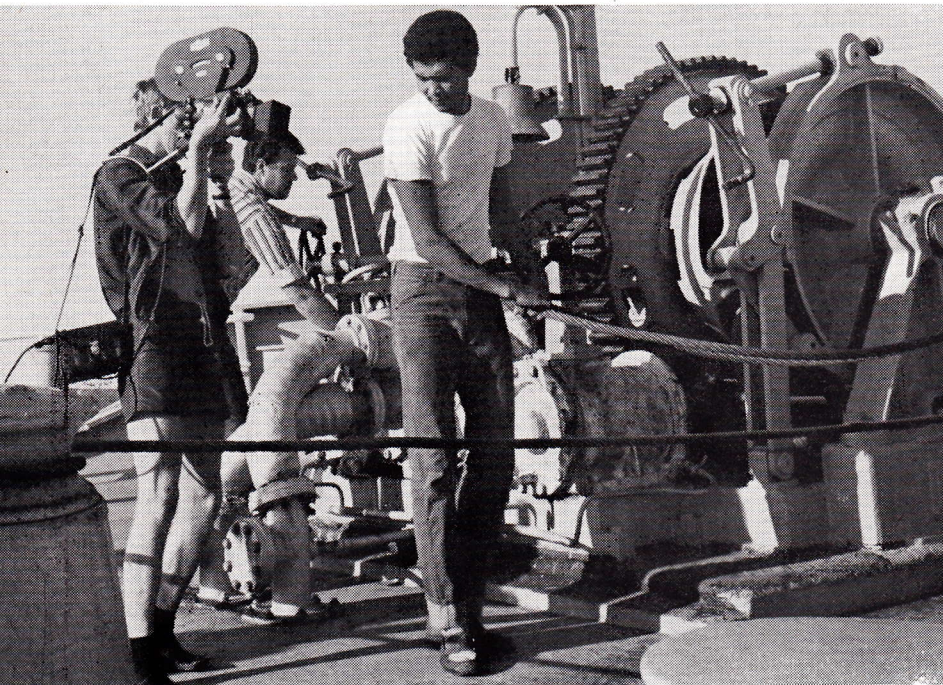
Het is een hele tijd stil gebleven.

Dat wil zeggen, de amateur-astronaut hield zijn mond, de anderen hebben er nog een hele tijd op doorgezaagd.

In dit verband moeten we altijd denken aan die stuurman in de haven van Port Said, die met een uitgestreken gezicht stond te vertellen: „'t Gekste dat we hier ooit hebben meegemaakt is het geval dat 's nachts de scheepsschroef was gestolen. We schoten maar niet op, later bleek dat ze een kleinere houten schroef hadden gemon-teerd”. Vol begrip hebben we tjonge tjonge

Hoog in de voormast

Even een close-up maken

Met een tikkeltje weemoed namen we afscheid van officieren en bemanning... en van de „Acila”. Veilig aan de boei gemeerd in het Schottegat. Van Curaçao met het vliegtuig terug naar huis.

Melkweg

s.s. „Onoba” en s.s. „Arca”.

Umm Said en Ornskoldsvik, woestijn, storm en ijs.

Suezkanaal en Botnische Golf.

Tropische nachten, aan boord van de „Onoba”.

's Avonds op de „wing”: een lid van de

geknipt.

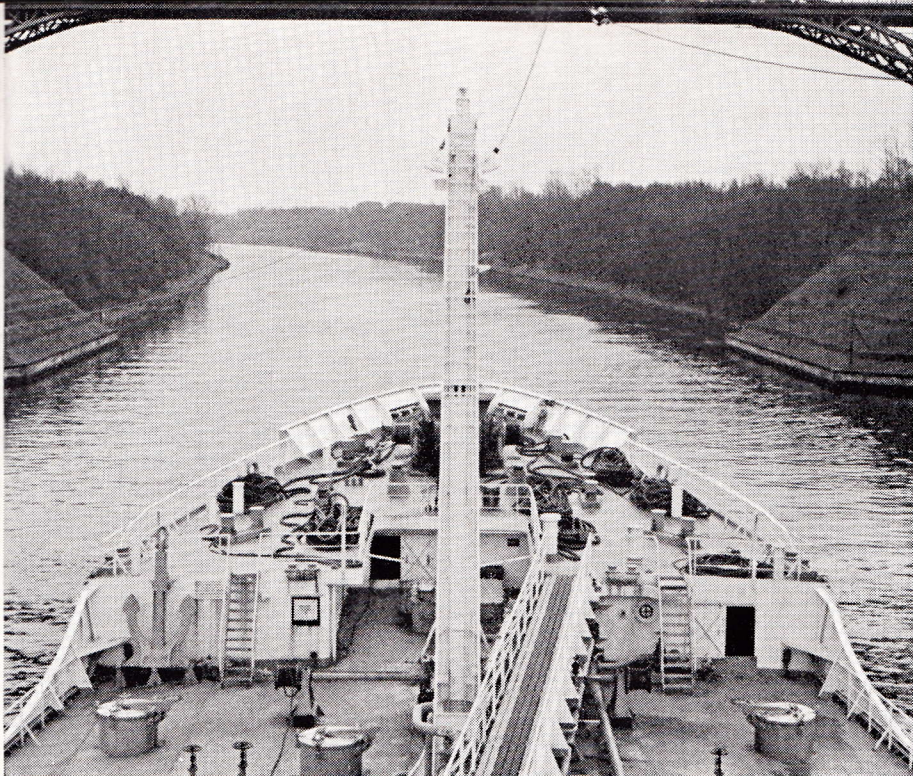
Noord-Zweden, Ornskoldsvik, een dik pak sneeuw. In het stadje gewinkeld en 's avonds met een werktuigkundige en zijn vrouw en de Shell-agent gegeten in dat leuke restaurant op de heuvel.

Gepassagierd in Port Said.

Het enige dat gefilmd mocht worden was de moskee. Van de couleur locale die we hier hadden willen opdoen, kwam niet veel terecht

In de hele film zit een shot van enkele seconden. Van de oude wijk, van de „kooplieden” die je straten lang volgen met de meest uiteenlopende koopwaar, geen beeld.

Niet alleen over de wijde zee, maar ook door een smal kanaal

De „Atys”, hoog op het water liggend

't Was interessant om er te zijn, maar voor gebruik in de film viel het bar tegen.

Geblakerd schaap

Een uitnodiging om te komen eten in Umm Said.

Alleen mannen om de tafel, de gastvrouw kregen we niet te zien, 's middags om een uur of twee. Het was zeker een graad of dertig.

Een enorme schaal met een pagode-achtig deksel kwam op tafel.

Deksel van de schaal, een „compleet” schaap, zwart geblakerd, werd zichtbaar en staarde ons in de hitte nietszeggend aan. We werden keurig bediend. Met de botten en de knapperige buitenkant kwam ook het rode vlees op onze borden.

Hotel Avila in Willemstad.

Een fijn hotel waar we gastvrij zijn ontvangen.

Het afgebakende strandje van het hotel was niet zo gastvrij zoals al spoedig bleek. Een van ons moest al spoedig in een zee-appel trappen wat direct allerlei complicaties gaf.

Elke avond met een speciaal smeerseltje de voetzool en alle tenen invetten, dat moest een ander voor hem doen.

Ik heb nooit geweten dat een vent van die grote-blote-voeten had.

Afdingen

In Saoedi-Arabië in ons hotel, ontmoetten we El Hadj Sheik Khalid Saleh Mohamed Al-Najdi, een vriendelijke vloeiend Engels sprekende man; openhartig en gastvrij kwam hij ons tegemoet. Gedurende enige dagen is hij onze gids en begeleider geweest. En vooral niet te vergeten onze tolk.

Onder zijn voortreffelijke leiding en koopmanschap hebben we inkopen gedaan. Zestig procent van de tijd die je met inkopen nodig hebt, wordt besteed aan afdingen volgens goed koopmansgebruik; nou die Sheik kon er wat van.

Er is natuurlijk door een goede schrijver een boekje te schrijven over deze reizen van de filmploeg. Wij zijn geen goede schrijvers. Dat ontheft ons dan tegelijkertijd van deze verplichting. Toch zijn wij dankbaar dat we dit en nog veel meer hebben mogen meemaken.

De drie schepen, de mensen die ze doen varen. De schepen werden ons vertrouwd, de mannen erop kameraadschappelijk en vol medewerking. We hopen van harte dat, nu de film klaar is, deze sfeer van grote schepen en de mannen die bewust van hun verantwoordelijkheid en toegerust met een grote kennis de schepen doen varen, op de toeschouwer zal worden overgebracht.

In dit licht bezien hebben wij de film de titel toebedacht van „VOORT VAREND”.

A. A. VAN GELDER,
 productie-leider
 van H. van Gelder Filmproductie